

Centrum **Seksueel Geweld**

Jaarverslag

Centrum Seksueel Geweld
Groningen/Drenthe

2018

Peter Strijbosch
Coördinator Centrum Seksueel Geweld Groningen/Drenthe
Mobiel: 06 23273282 (bereikbaar di t/m vrijdag)
E-mail: p.strijbosch@veiligthuisdrenthe.nl

Elizabeth Maarsingh
Beleidsmedewerker Centrum Seksueel Geweld
Mobiel: 06 52774717 (bereikbaar ma t/m donderdag)
E-mail: elizabeth.maarsingh@ggd.groningen.nl

25 april 2019

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Algemeen	4
Protocol en samenwerking	5
Overzicht casussen CSG Groningen/Drenthe.....	6
PR en Communicatie	8
Uren verantwoording.....	9
Financiering.....	10

Inleiding

Voor u ligt het jaarverslag 2018 van het Centrum Seksueel Geweld (CSG) Groningen/Drenthe. In oktober 2015 openden wij onze deuren in Groningen en Emmen. Onder leiding van Iva Bicanic die het CSG Utrecht in 2012 opende, zijn er nu landelijk zestien centra operationeel verspreid over het land. Dit jaarverslag biedt een overzicht van de ontwikkelingen die het CSG Groningen/Drenthe doormaakt. Ook is dit een moment om terug te blikken op het jaarverslag van het jaar ervoor. Dan zien we een aantal terugkerende ontwikkelingen, tevens zien we dat er in 2018 veel gerealiseerd is. Het CSG Groningen/Drenthe wint steeds meer naamsbekendheid in de geïntegreerde zorg aan slachtoffers van seksueel geweld binnen onze regio.

In 2018 is het MDA++ aangehaakt bij de ontwikkelingen in de regio. De focus in het MDA++ ligt op complexe casuïstiek betreffende kindermishandeling en huiselijk geweld. Dat maakt het extra waardevol dat het CSG zich als deskundige partij opwerpt als het gaat om seksueel geweld. De noodzaak van een CSG wordt nog duidelijker wanneer men naar de prevalentie van seksueel geweld in Nederland kijkt: 1 op de 8 vrouwen en 1 op de 20 mannen geeft aan ooit te zijn verkracht¹. Onder jongeren ligt de prevalentie beduidend hoger². Elk jaar zijn er ongeveer 100.000 nieuwe slachtoffers van seksueel geweld, die medische en psychologische zorg nodig hebben, en soms aangifte willen doen. Door direct na het meemaken van seksueel geweld geïntegreerde zorg en onderzoek te bieden in een CSG, kan bewijsmateriaal worden veilig gesteld en daarnaast kunnen psychische en medische problemen worden voorkomen³.

De financiële borging van het CSG blijft aandacht houden. Ook in tijden van tekort en decentralisering van middelen. Het aantal slachtoffers dat het CSG in de acute fase ziet is niet schrikbarend hoog. Echter, uit onderzoek blijkt dat er meer slachtoffers zijn dan dat er daadwerkelijk in beeld is. Hierin schuilen meteen meerdere speerpunten voor 2019. Duidelijke financieringsafspraken, vergroten van de naamsbekendheid CSG en seksueel geweld op de (politieke) agenda houden.

Dit jaarverslag 2018 beschrijft verder de ontwikkelingen die het CSG Groningen/Drenthe het afgelopen jaar heeft doorgemaakt, geeft overzicht van de werkzaamheden (waaronder PR & Communicatie) en geeft inzicht in het aantal casussen, inzet van uren en gelden.

¹ De Haas, S., Van Berlo, W., Bakker, F., & Vanwesenbeeck, I. (2012). Prevalence and characteristics of sexual violence in the Netherlands, the risk of revictimization and pregnancy: Results from a national population survey. *Violence and Victims*, 27(4), 592-608.

² Dukers-Muijters, N., Somers, C., de Graaf, H., Meijer, S., & Hoebe, C. (2015). Prevalence of non-volitional seks types and associated factors: a national sample of young people. *PLoS ONE*, 10(7), e0132847. doi: 10.1371/journal.pone.0132847

³ Bramsen, R. H., Elklit, A., & Nielsen, L. H. (2009). A Danish model for treating victims of assault and sexual assault: the multidisciplinary public approach. *Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma*, 18(8), 886-905.

Algemeen

Centrum Seksueel Geweld Groningen/Drenthe (CSG)

Het CSG is een samenwerkingsverband van bestaande organisaties waar medische, forensische en psychosociale disciplines zo snel mogelijk, bij voorkeur tot en met 7 dagen na de verkrachting, integraal hulp bieden op één locatie. Het centrum is 24 uur per dag, 7 dagen per week bereikbaar op één centraal telefoonnummer (0800-0188). De samenwerkende organisaties in het CSG Groningen/Drenthe zijn: Universitair Medisch Centrum Groningen (UMCG), Scheper ziekenhuis Emmen (SZE), Politie regio Noord Nederland, GGD Groningen, GGD Drenthe, PsyQ en GGZ Drenthe.

Doelstellingen

Doelstellingen van het CSG:

- acute medische zorg gericht op preventie van zwangerschap en besmetting met SOA/HIV, en behandeling van letsel;
- acute psychologische zorg om herstel te bevorderen ter preventie van het ontstaan van psychische stoornissen, met name Post Traumatische Stress Stoornis (PTSS);
- forensisch-medisch onderzoek bieden op het veiligstellen van sporen en letselduiding.

Met als uiteindelijke doel dat een slachtoffer zo min mogelijk belast wordt. De integrale aanpak die het CSG hanteert maakt dat we dit doel kunnen bereiken.

Doelgroep

Het CSG is er voor alle slachtoffers van (acuut/ ≤ 7 dagen) seksueel geweld. Deze eerste 7 dagen zijn essentieel voor het forensisch-medisch onderzoek en eventuele medische behandelingen. Ook slachtoffers van niet-acuut seksueel geweld kunnen terecht bij het CSG voor advies en doorverwijzing naar medische of psychologische hulp. Aangifte doen is geen doel op zich, het CSG kan wel helpen om slachtoffers te bewegen richting aangifte.

Protocol en samenwerking

Aanmelding

Slachtoffers en professionals kunnen 24 uur per dag en 7 dagen per week een beroep doen op het CSG. Hiervoor is een meldpunt ingericht. In 2018 zijn nieuwe medewerkers van het meldpunt getraind en zijn er voor ervaren medewerkers opfrismomenten georganiseerd. De meldpuntmedewerkers zijn in 2018 actief gaan deelnemen aan de werkgroepoverleggen. Dit is een meerwaarde gebleken.

SEH en medische zorg

Forensisch Medisch onderzoek (FMO) en medische zorg vindt plaats op de Spoedeisende Hulp (SEH) van het UMCG (Groningen) of het Scheper Ziekenhuis Emmen (Drenthe). Waarbij, als er geen sprake is van ernstig fysiek letsel, eerst FMO plaatsvindt in verband met het veilig stellen van sporen. Er kan gebruik gemaakt worden van de afdelingen Gynaecologie, Interne Geneeskunde en Kindergeneeskunde.

In uitzonderlijke gevallen (slachtoffer wil geen betrokkenheid zedenpolitie en/of bezoek aan SEH) kan medische zorg gericht op zwangerschap- en SOA- preventie uitgevoerd worden bij Sense.

Politie, Forensisch arts en NFI

Met de frontoffice van de zedenpolitie Noord-Nederland is een directe lijn. Zedenpolitie betreft, indien nodig, forensische recherche, forensisch arts en, bij minderjarigen, de NFI arts.

Coördinator en beleidsmedewerker CSG sluiten waar nodig aan bij interne overleggen van de zedenpolitie Noord-Nederland om de samenwerking te blijven optimaliseren.

Watchfull waiting en psychosociale zorg

Bij slachtoffers van acuut seksueel geweld voert het Medisch Maatschappelijk Werk het Watchfull Waiting uit. Dit houdt in dat er op gezette tijden contact gelegd wordt met slachtoffers om ze te screenen op onder andere PTSS. Waar nodig wordt verwezen naar traumabehandeling.

Bij minderjarige slachtoffers wordt in Groningen het Team Kind en Veiligheid van het UMCG ingeschakeld. Op initiatief van dit team is in 2017 gestart met een expertgroep rondom seksueel misbruik bij kinderen. Aandacht functionarissen van verschillende organisaties die traumabehandeling bieden zijn betrokken en denken mee bij complexe (geanonimiseerde) casuïstiek. Het CSG heeft een faciliterende rol. In 2018 is de werkgroep doorgezet omdat gebleken is dat er behoefte is om als experts elkaar zo nu en dan te treffen. Naast casuïstiek is er ook ruimte voor themabijeenkomsten.

In 2018 is de sociale kaart onderhouden en aangevuld. De sociale kaart wordt vooral gebruikt bij acute slachtoffers en heeft als doel om passende en snel startende hulp te bieden. Bij de instellingen vermeld op de sociale kaart staan contactpersonen die rechtstreeks bereikt kunnen worden voor overleg. Tevens is de afspraak dat slachtoffers zo snel mogelijk voor een intake kunnen komen bij de betreffende instelling die traumabehandeling biedt op het trauma met betrekking tot seksueel geweld.

Overzicht casussen CSG Groningen/Drenthe

	Groningen	Drenthe
Totaal acuut	65	30
Totaal niet-acuut	46	15
Gemiddelde leeftijd	24,6	21,7
Leeftijdsklasse	3-58 jaar	2-56 jaar
Man-Vrouw verhouding	7 man - 58 vrouw	3 man - 27 vrouw
Minderjarigen acuut	12	10

Tabel 1: overzicht 1

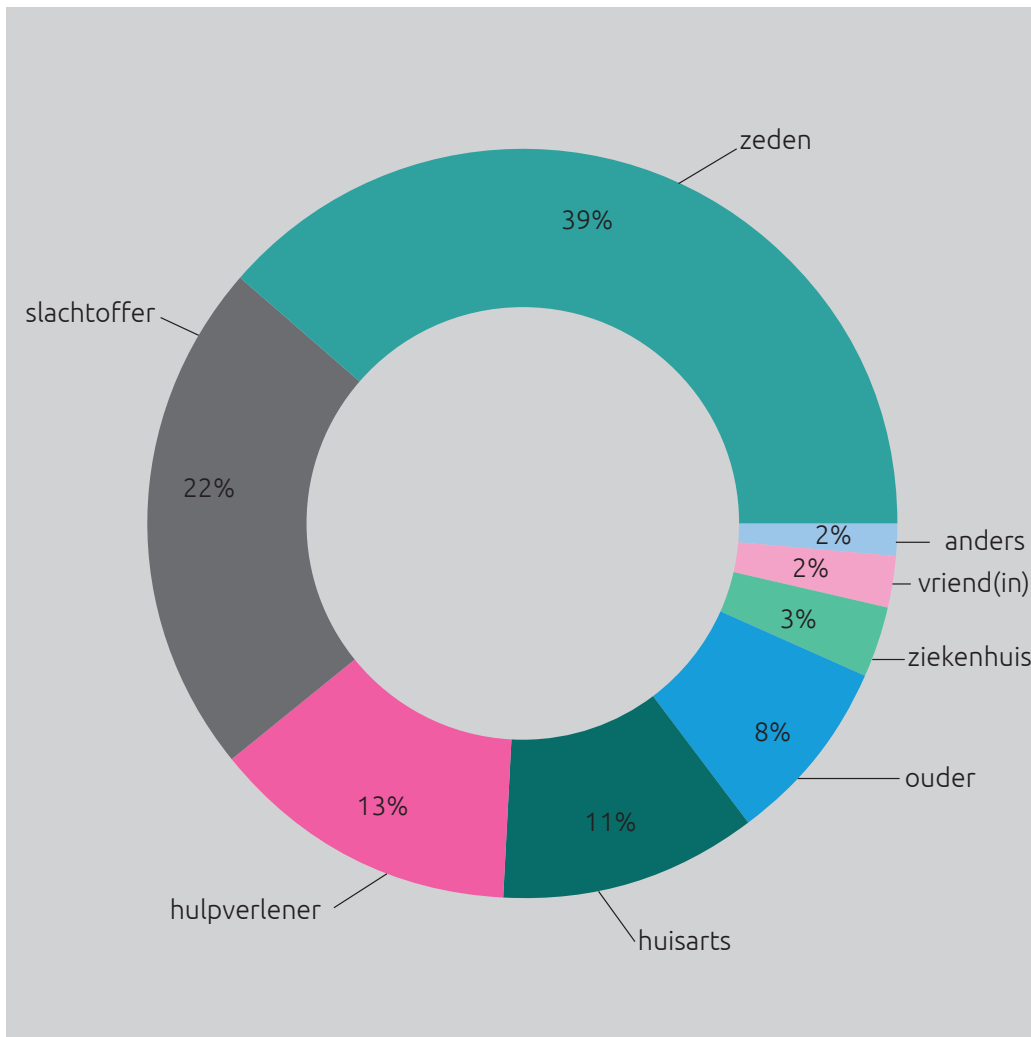
Gegevens Drenthe	aantal acuut: 30	niet acuut: 15
Gemiddelde leeftijd	acuut: 21,7	acuut + niet-acuut: 22,4
Jan-dec 2018	%	
Meisjes/vrouwen	88,85	
Minderjarig	30,55	
Eerder misbruik	21,9	
Acute medische zorg	100	
FMO	46,9	
Aangifte	46,8	
Casemanagement	93,75	

Gegevens Groningen	aantal acuut: 65	aantal niet-acuut: 46
Gemiddelde leeftijd	acuut: 24,6	acuut + niet acuut: 23,65
Jan-dec 2018	%	
Meisjes/vrouwen	89,1	
Minderjarig	18,35	
onderstaande percentages uitsluitend gebaseerd op meerjarige slachtoffers		
Eerder misbruik	15	
Acute medische zorg	100	
FMO	34,25	
Aangifte	29,95	
Casemanagement	64,15	

Tabel 2: overzicht 2

	2016	2017	2018
Groningen	50	62	65
Drenthe	22	18	30

Tabel 3: aantal acute casussen afgelopen 3 jaar

Grafiek 1: aanmelding

PR en Communicatie

In 2018 zijn er zowel regionaal als landelijk acties op touw gezet om de bekendheid en vindbaarheid van het CSG te bevorderen. Vanuit het landelijk CSG netwerk is een werkgroep rondom PR en Communicatie, deze komt twee keer per jaar bij elkaar. Hierin worden gezamenlijke acties en ontwikkelingen besproken. De communicatieadviseur van GGD Drenthe heeft namens het CSG Groningen/Drenthe zitting in deze werkgroep.

Regionaal

Regionaal is ingezet op de naamsbekendheid van het CSG Groningen/ Drenthe. De grootste actie hierin is een postercampagne geweest. Drie verschillende posters hebben gedurende twee weken in 35 horecagelegenheden in Groningen gehangen. De posters zijn opgehangen in de panelen van zowel heren- als damestoiletten.

Het Centrum Seksualiteit Mee Noord bestond in 2018 20 jaar. In het kader van dit Jubileum heeft het CSG Groningen/Drenthe op het symposium met een PR-stand gestaan. Hierbij zijn diverse communicatiemiddelen aangeboden zoals pennen, een banner, folders etc. Daarnaast hebben we samen met CSM een tweetal workshops georganiseerd waarvan 50 professionals uit het vakgebied van mensen met een verstandelijke beperking, gebruik hebben gemaakt. Tevens zijn er trainingen gegeven aan Stimezo Groningen, het Leger des Heils en Tegen Haar Wil door de beleidsmedewerker van het CSG. En ontvingen huisartsen in Drenthe een mailing over de werkzaamheden van het CSG en diverse downloads zoals spotjes voor in de wachtkamer.

In samenwerking met Sense Noord Nederland wordt het thema seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld in Groningen, Drenthe en Friesland verder op de kaart gezet. Door middel van onderzoek, het verlagen van handelingsverlegenheid bij professionals en het benaderen van scholen en uitgaansgelegenheden voor preventieprogramma's. De beleidsmedewerker zit vanuit gedeelde functies binnen de betreffende werkgroepen, ook namens het CSG.

In 2019 volgt de coördinator van het CSG Groningen/ Drenthe een mediatraining.

Landelijk

De landelijke website is doorontwikkeld en ieder CSG heeft een eigen pagina. Deze is door CSG Groningen/Drenthe in gebruik genomen en wordt beheerd door een communicatieadviseur van GGD Drenthe. Belangrijk aspect in de doorontwikkeling is dat alle informatie nu ook in het Engels wordt aangeboden.

Landelijk hebben 3300 huisartsen(praktijken) een informatiepakket ontvangen met daarin een folder voor zorgprofessionals met informatie over hoe om te gaan bij slachtoffers van seksueel geweld, een algemene poster op A3 formaat voor in de wachtkamer en zakformaat kaartjes voor slachtoffers met korte uitleg over het CSG en het 0800 nummer.

Uren verantwoording

De coördinator en beleidsmedewerker van het CSG Groningen/Drenthe stemmen hun taken op elkaar af en vervangen elkaar waar nodig. Samen zijn ze 40 uur per week bereikbaar.

Inzet coördinator

(10 uren p/week)

- Eerste aanspreekpunt CSG.
- Coördineren en evalueren van werkprocessen en het zo nodig aanspreken en corrigeren van organisaties als niet wordt gewerkt volgens de vastgestelde protocollen.
- Up-to-date houden protocol.
- Secretaris van overleg stuurgroep.
- Voorzitter overleg werkgroep CSG Groningen.
- Voorzitter overleg werkgroep CSG Drenthe.
- Overleg Meldpunt (samen met beleidsmedewerker).
- Penvoerder financiën.
- Opstellen verantwoording rapportages.
- Initiëren van PR activiteiten en overleg met communicatieadviseur.
- Deelname landelijk overleg (om beurten met beleidsmedewerker).

Inzet beleidsmedewerker

(10 uren p/week)

- Eerste aanspreekpunt casuïstiek.
- Registreren en monitoren van casuïstiek voor borging van de zorg.
- Overleg Meldpunt.
- Ontwikkelen van uitvoeringsbeleid.
- Het verzorgen van de (geanonimiseerde) cliëntgegevens conform de landelijke database waardoor onderzoek en monitoring mogelijk is.
- Onderhouden en uitbreiden sociale kaart.
- Voorzitter overleg expertgroep minderjarigen Groningen.
- Geven van trainingen, deskundigheidsbevordering en voorlichting.
- Initiëren van PR activiteiten en overleg met communicatieadviseur.
- Deelname landelijk overleg (om beurten met coördinator).

Inzet verpleegkundige UMCG / SZ

(4 uren p/week)

Beide ziekenhuizen hebben een SEH regie-verpleegkundige voor 4 uur per week vrijgesteld voor CSG taken. Beide ziekenhuizen dienen per kwartaal een declaratie in. Deze verpleegkundigen scholen de medewerkers intern en zorgen dat de protocollen en werkwijzen up-to-date blijven.

Inzet Medisch Maatschappelijk werk

(3 uren p/cliënt)

Beide ziekenhuizen maken gebruik van Medisch Maatschappelijk Werkers voor het Watchfull Waiting. Beide ziekenhuizen dienen per kwartaal een declaratie in.

Inzet meldpunt

(2 uren p/cliënt).

Het meldpunt is 24/7 bereikbaar. Veilig Thuis Groningen bemant het meldpunt. Telefoontjes voor Drenthe worden gedeclareerd bij het CSG (2 uren p/cliënt). Telefoontjes voor Groningen voeren zij uit vanuit eigen middelen.

PR / Communicatie

De communicatieadviseur van GGD Drenthe declareert gemaakte uren voor het CSG.

Financiering

Het CSG Groningen/Drenthe is een samenwerkingsverband tussen het Universitair Medisch Centrum Groningen (UMCG), Scheper ziekenhuis Emmen (SZE), Politie regio Noord Nederland, GGD Groningen, GGD Drenthe, PsyQ en GGZ Drenthe. Afspraken met betrekking tot taken en verantwoordelijkheden zijn in een samenwerkingsconvenant vastgelegd. De kosten voor medische zorg en GGZ-behandeling worden uit de reguliere financieringsstromen bekostigd. De inzet van de politie inclusief het forensisch-medisch onderzoek is de budgettaire verantwoordelijkheid van het ministerie van Justitie & Veiligheid.

Wat niet ten laste kan worden gebracht van de reguliere financieringsstromen zijn de inzet van de coördinator en de beleidsmedewerker, de inzet van de verpleegkundige aandachtsfunctionarissen, de inzet van het medisch maatschappelijk werk voor het watchful waiting, het meldpunt uitgevoerd voor ook Drenthe en de kosten regionale PR en communicatie. Door de centrumgemeenten die de decentralisatie-uitkering ontvangen, zijn de toegevoegde middelen ter beschikking gesteld ten behoeve van het CSG.